

Saksnr 2021/586 - Kompensasjonsordning
til lokale virksomheter - Doknr 1
Arkivkode 000
Saksbehandler Bjørn Winther Johansen

Behandlingsrekkefølge		
Utvalg	Møtedato	Utvalgssak nr
Kommunestyret	25.03.2021	

Kompensasjonsordning til lokale virksomheter - kriterier og retningslinjer

Sammendrag

Denne sak har til hensikt å vedta lokale kriterier for tildeling av kr. 980.377 til næringslivet på Hvaler gjennom midler bevilget gjennom Statsbudsjettet for 2021. Rådmann foreslår i saken at midlene utbetales til utvalgte bransjer med ansatt(e). Det settes av nær 25 % av midlene som søkbare for virksomheter som faller utenom dette. Ordningen medfører i kroner begrensede utbetalinger til virksomhetene i kommunen.

Saksopplysninger

Bakgrunn:

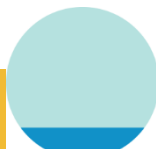
Stortinget har 23.02.2021 bevilget 1,75 milliarder kroner til en lokal kompensasjonsordning forvaltet av kommunene for å avhjelpe situasjonen for næringsliv som er rammet av lokale eller nasjonale smittevernstiltak. Regjeringen har foreløpig fordelt kr. 1 milliard, mens kr. 750 millioner kroner vil bli fordelt senere, dersom krisen vedvarer.

Beløpet på kr. 1 milliard er fordelt på alle kommuner, men der det skilles mellom 2 «kategorier» kommuner:

- Kr. 500 mill. fordeles på kommuner som har vært nedstengt som følge av mutantvirus eller som har arbeidsledighet over landsgjennomsnittet. Disse har fått et høyere beløp enn om pengene kun hadde blitt fordelt etter innbyggertall i alle kommuner. Fredrikstad, Sarpsborg og Halden er eksempler på slike kommuner fra vår egen region.
- Kr. 500 mill. fordeles på øvrige kommuner etter innbyggertall. Hvaler kommune har som del av denne kategori mottatt kr. 980.377.

Hvaler kommune har ikke mottatt denne type kompensasjonsmidler tidligere. Til informasjon ble det gjennom statsbudsjettet for 2020 tildelt kr. 250 millioner til kommuner med arbeidsledighet over landsgjennomsnittet. Bevilgningen skulle gi de verst rammede kommunene et økonomisk handlingsrom til å kunne gi kompensasjon til lokalt næringsliv som rammes av pandemien og lokale smittevernstiltak. Fredrikstad, Sarpsborg, Halden og Rakkestad er eksempler på kommuner i vår region som fikk tildelt midler i «forrige runde».

Hvaler kommune har siden denne utdeling arbeidet administrativt og politisk for at også kommuner med lavere arbeidsledighet enn landsgjennomsnittet må motta statlige støtte midler til sitt næringsliv.

Til saken hører at dette er nasjonale midler som er bevilget utover de ulike støtteordninger og kompensasjonsordningen for næringslivet som ble etablert i løpet av 2020 og forlenget/justert i 2021.

Føringer og kommunens handlingsrom:

Forutsetningene for midlene gitt av Kommunal og moderniseringsdepartementet (ref. vedlegg 1) kan sammenfattes slik:

- Målet med tilskuddet er å sette kommunene raskt i stand til å avhjelpe situasjonen for lokale virksomheter som er særlig hardt rammet av lokale eller nasjonale smitteverntiltak.
- Ordningen skal også fungere som en kommunal ventilordning, for å kompensere lokale virksomheter som har falt helt eller delvis utenfor de generelle kompensasjonsordningene.
- Kommunene har ansvar for at tilskudd fordeles innenfor rammene av EØS-regelverket om offentlig støtte.
- Krav til rapportering og sluttrapportering for virksomhetene og kommunene gjennom regionalforvaltning.no

Kommunene skal altså bruke midlene på tiltak for lokale virksomheter som er rammet av strenge smitteverntiltak. Dette gjelder særlig:

- Støtte som kompenserer lokale virksomheters kostnader eller tap som følge av smitteverntiltak og nedstengning
- Støtte til virksomheter innenfor reiselivs-, arrangements- og serveringsnæringene, og andre virksomheter som av ulike grunner faller utenfor generelle kompensasjonsordninger.

KMD uttaler (likevel) at «kommunene har betydelig frihet til å tilpasse hva slags virksomheter de kan støtte avhengig av den lokale situasjonen». Dette innebærer at Hvaler kommune selv, i betydelig grad, beslutter hvilke virksomheter som bør motta støtte så lenge disse er særlig hardt rammet av lokale eller nasjonale smitteverntiltak – altså en oppfyllelse av hovedhensikten med midlene.

Erfaringene og innretning i Søndre Viken Næringsregion:

Hvaler kommune deltar gjennom Regionrådet i Nedre Glomma (snart omdannet til IPR) i næringssamarbeidet «Søndre Viken Næringsregion». Her deltar næringssjefene/rådgiverne i (Hvaler), Fredrikstad, Sarpsborg, Rakkestad, Halden og Aremark i et faglig kollegium med vekt på samarbeid om regional vekst. Som nevnt i saken har flere av deltakerne her mottatt denne type midler tidligere, og har gjort seg sine erfaringer. Etter at den seneste bevilging på kr. 1 mrd. kom er det gjennomført en rekke møter som har vært en viktig faglig støtte for hvordan den enkelte kommune best kan tilpasse midler og saksbehandling til de lokale forhold. Dette har selvsagt vært særlig nyttig for Hvaler som «nykommer» i denne sammenheng.

En gjennomgående erfaring i Søndre Viken samarbeidet er viktigheten av å etablere objektive og etterprøvbare kriterier for tildeling av midler. Særlig for de større kommunene har dette vært viktig for å svare ut forventningen om en hurtig saksbehandling og tildeling ut til næringslivet. Gjennom objektive kriterier unngås i stor grad behandling av søknader etter skjønn, og en krevende situasjon i forhold til klageadgang. Dette har i stor grad vært ivaretatt primært gjennom fremleggelse og dokumentasjon på omsetningstap 2020 målt mot 2019, og krav til størrelse på slik nedgang. Flere av kommunene har også operert med maksimalt beløp til utbetaling og et minimumsbeløp. Videre er det gjennom dialog med næringsliv og næringsforeninger valgt ut bransjer som i særlig grad er rammet av nasjonale og lokale smitteverntiltak. For Fredrikstads del gjorde dette seg utslag i at særlig utelivsbransjen ble kompensert for tapte julebordinntekter i.f.b.m. julen 2020 (forrige tildeling, ref. ovenfor). Ved utdelingen nå i 2021 vurderer flere av kommunene (Fredrikstad har vedtatt) å fordele størstedelen av midlene ut etter antall ansatte eller årsverk hos utvalgte bransjer. Altså ikke en utdeling basert på nedgang i

omsetning, men der de utvalgte bransjer anses å være rammet av situasjonen og således har hatt nedgang i omsetning (tap) og dermed en rettighet til kompensasjon. Bakgrunnen for tildeling etter antall ansatte eller årsverk er vektlegging av næringens verdiskaping knyttet til arbeidsplasser, og at den overordnede målsettingen for statlige støttemidler under Covid-19 er å unngå oppsigelser og i verste fall konkurs med tap av arbeidsplasser som resultat. En slik innretning medfører at enkeltpersonforetak i stor grad ikke kvalifiserer til ordningen, i det de som regel ikke har ansatte og innehaver kan ikke ansette seg selv i virksomheten. Her er det vurdert at NAV gjennom nasjonal ordning har mulighet til å gi støtte til innehavere av enkeltpersonforetak. Flere av kommunene velger denne gang også å avsette noen midler direkte til reiselivet gjennom byselskap, turistselskap eller destinasjonsselskap. Som del av erfaringene i Søndre Viken er det viktig å opplyse om at våre bykommuner har mottatt betydelig større beløp enn Hvaler kommune, Fredrikstad med kr. 22.2 mill, Sarpsborg med kr. 15.4 mill og Halden med kr. 7.9 mill (alle avrundet). Samtidig har bykommunene selv sagt et mye større næringsliv midlene skal fordeles på.

Høringsuttalelser:

Hvaler kommune har bedt HNF, Hvaler Næringsforening, om innspill fra sine medlemmer. Disse er sammenfattet av HNF i vedlegg 3. Videre har Virke og NHO tilskrevet kommunene med sine høringsuttalelser, eller mer spesifikt innspill til kommunenes behandling. Disse er med som vedlegg 3 og 4. Uttalelsene drøftes ikke i denne sak, men er naturlig nok med som et viktig kunnskapsunderlag i saken.

Vedlegg

1. KMD - Statsbudsjett 2021- Tilskuddsbrev kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter med oversikt over fordeling
2. Høringsuttalelse fra Hvaler Næringsforening
3. Høringsuttalelse fra Virke
4. Høringsuttalelse fra NHO

Vurdering og valgte kriterier for utbetaling fra kommunal kompensasjonsordning

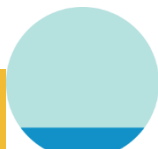
Lokal tilpassing:

Ved etablering av kriterier, med tilhørende retningslinjer for Hvaler kommune, har rådmann sett til de erfaringer som er gjort i våre nabokommuner, og den tilnærming de ulike kommunene har lagt for tildelingen i 2020 og nå i 2021. Samtidig kan disse ikke uten videre eller i sin «helhet» overføres som en modell for Hvaler kommune. Rådmann legger derfor opp til kriterier og retningslinjer med målsetting om å treffe best mulig ut fra kommunens næringsstruktur. Dette innebærer at midlene tildelt Hvaler fordeles etter en modell med målsetting om å ivareta objektivitet og bransjer, bedriftenes betydning for lokale arbeidsplasser, og våre enkeltpersonforetak med en avsetning til skjønn.

Bransjer særlig rammet av lokale eller nasjonale smitteverntiltak:

Covid-19 situasjonen har i særlig grad rammet virksomheter der kunden oppsøker virksomheten/utsalgssted/sted for å kjøpe en vare eller tjeneste. Virke sammenfatter dette slik:

«Virksomheter innen reiseliv, servering, kultur og opplevelser er særlig hardt rammet av nedstengning og lokale smitteverntiltak som følge av pandemien. I tillegg har virksomheter innen treningssenterbransjen, serveringstilbud tilknyttet museums- og kulturopplevelser, kantinedrift og lignende opplevd store fall i omsetningen. I byer og sentrumsnære områder har også handelsvirksomheter og enkelt næringer som blant annet kioskbransjen blitt hardt rammet av myndighetsinnførte restriksjoner og dermed redusert mobilitet».

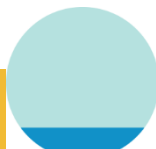

Dette sammenfaller med de erfaringer kommunen har etter samtaler med næringslivet og næringsforening. Det understrekes i denne sammenheng betydningen av «særlig rammet», da store deler av næringslivet på en eller annen måte er berørt av pandemien, også uten at dette har fått direkte innvirkning på omsetning/resultat for mange av virksomhetene. Særlig rammet henspeller da primært til virksomheter som har måttet stenge, blitt pålagt strenge smittevernsrestriksjoner og/eller i øvrig har opplevd omsetningstap eller høyere kostnader som følge av mindre mobilitet i befolkningen. Det tas hensyn til at ordningen skal være en «ventilordning» for virksomheter som helt eller delvis har falt utenfor den ordinære kompensasjonsordningen (omsetningsfall og dekning av uunngåelige faste utgifter). Her viser innsynsordningen i Brønnøysundregistrene at det kun er 3 (pr.dato) virksomheter på Hvaler som har fått utbetaling fra den nasjonale kompensasjonsordningen. Dette skyldes nok i hovedsak næringsstrukturen på Hvaler, med mange små virksomheter med begrensede, uunngåelige faste kostnader. Det skyldes også at flere bransje på Hvaler opplevde nærmest rekordomsetning sommeren 2020 som følge av s.k. Norgesferie. Kommunen ønsker også å fange opp den utvikling som har vært for deler av næringslivet i januar-mars 2021, i tillegg til «hovedåret» 2020. Dette er forsøkt ivare tatt ved valg av bransjer nedenfor.

Forslag bransjekoder/bransjer:

På bakgrunn av dette foreslås derfor at virksomheter registrert med følgende bransjekoder vurderes som særlig rammet, og kvalifiserer til midler fra den kommunale kompensasjonsordningen:

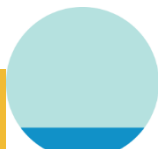

Kode	Beskrivelse
47.112	Kioskhandel med bredt vareutvalg med hovedvekt på nærings- og nytelsesmidler
47.190	Butikkhandel med bredt vareutvalg ellers
47.230	Butikkhandel med fisk, skalldyr og bløtdyr
47.241	Butikkhandel med bakervarer og konditorvarer
47.291	Butikkhandel med helsekost
47.710	Butikkhandel med klær
47.721	Butikkhandel med skotøy
47.761	Butikkhandel med blomster og planter
55.101	Drift av hoteller, pensjonater og moteller med restaurant
55.102	Drift av hoteller, pensjonater og moteller uten restaurant
55.202	Drift av ferieleiligheter
55.300	Drift av campingplasser
56.101	Drift av restauranter og kafeer
56.210	Cateringvirksomhet
56.290	Kantiner drevet som selvstendig virksomhet
56.101	Drift av restauranter og kafeer
56.301	Drift av puber
56.309	Drift av barer ellers (kaffe, te- og juice...)
79.901	Turistkontorvirksomhet og destinasjonsselskaper
79.902	Guider og reiseledere
79.903	Opplevelses-, arrangements- og aktivitetsarrangørvirksomhet
79.909	Turistrelaterte tjenester ikke nevnt annet sted
88.101	Hjemmehjelp
90.031	Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen visuell kunst
90.031	Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen visuell kunst
90.031	Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen visuell kunst
90.039	Selvstendig kunstnerisk virksomhet ikke nevnt annet sted
90.040	Drift av lokaler tilknyttet kunstnerisk virksomhet
91.030	Drift av historiske steder og bygning og lignende severdigheter
93.130	Treningsentre
93.210	Drift av fornøyles og temparker
93.310	Drift av idrettsanlegg
96.020	Frisering og annen skjønnhetspleie
96.090	Personlig tjenesteyting ikke nevnt annet sted

Virksomhet med ansatte:

Det foreslås at virksomheten må ha minimum 1 ansatt for å kvalifisere til utbetaling fra ordningen. Det legges til grunn ansatte i et normalår, og at virksomheten omregner dette til årsverk. Utbetaling fra ordningen blir med dette knyttet opp mot antall årsverk, og ikke ut fra omsetningstap for den enkelte virksomhet. Det vurderes at dette er en modell som sammen med utvalgte bransjer er (mest mulig) objektiv, og sikrer rask saksbehandling og utbetaling.

Registrerte virksomheter på Hvaler:

For Hvaler utgjør bransjeinndelingen og krav til ansatte til sammen 29 virksomheter oppgitt med til sammen 200 ansatte (Brønnøysundregistrene). Et estimat er at dette utgjør til sammen opp mot 100 årsverk, da mange av virksomhetene med flest ansatte er bransjer med høy grad av deltidsansatte.

Det er ca. 140 virksomheter med minimum en ansatt som ikke tilhører denne bransjeinndeling. Mange av disse virksomhetene er innenfor fiskeri, bygg og anlegg, reparasjon og service samt tjenesteyting. Dagligvarebransjen er også med her.

Virksomheter som faller utenfor ordningen:

Det er vanskelig eller nær sagt umulig å fange opp alle bransjer eller enkeltvirksomheter på Hvaler som er særlig rammet av Covid-19 situasjonen. Det legges derfor opp til at en mindre del av midlene (nær 25 %) avsettes til virksomheter som etter skjønnsbehandling av søknad kan motta midler fra ordningen.

Konklusjon og forslag til kriterier og retningslinjer for Hvaler kommune

Rådmann anbefaler følgende kriterier for fordeling av til sammen kr. 980.377:

1. Utvalgte bransjer med ansatte:

Kr. 750.000 utbetales til virksomheter med ansatte innenfor utvalgte bransjer som beskrevet i saken. Virksomhetene tilskrives av kommunen med informasjon om retningslinjer for utbetaling og rapportering av tilskudd. Tilskudd til den enkelte virksomhet fremkommer gjennom beløpet kr. 750.000 dividert på antall innrapporterte årsverk, dette gir tilskudd pr. årsverk som multipliseres med antall årsverk for den enkelte virksomhet.

Ordningen vil ikke gi store enkeltutbetalinger til bedriftene, og kan derfor ikke anses som annet enn et «hyggelig» bidrag til driften. En simulering viser at utbetaling pr. virksomhet kan bli fra ca. kr. 7.500 til ca. kr. 80.000. Dersom kun noen få bransjer ble valgt ut, ville utbetalingene pr. virksomhet selvsagt bli større. En lignende effekt ville det hatt dersom kun virksomheter med eks. 3 årsverk eller mer kvalifiserer for utbetaling. Utbetaling fra denne ordning diskvalifiserer ikke virksomhetene til å søke midler gjennom den nasjonale kompensasjonsordningen eller andre støtteordninger virksomheten måtte være kvalifisert for. (Dette så lenge en er innenfor EUs regelverk om s.k. bagatellmessig støtte).

2. Skjønnsbehandling:

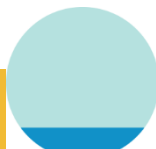
Kr. 230.377 utbetales til virksomheter som faller utenfor pkt. 1. Dette vil i særlig grad gjelde enkeltpersonforetak uten ansatte, innenfor eller utenfor de utvalgte bransjer. Virksomhetene sender søknad med enkel begrunnelse og dokumentasjon på minimum 20 % omsetningstap gjennom regnskapsrapport 2020 mot 2019. Rådmann utarbeider på bakgrunn av innkomne søknader en beregningsmodell som i størst mulig grad blir rettfærdig sett i forhold til utbetalingene til virksomheter med ansatte i de utvalgte bransjer ovenfor. Dette kan medføre at det står igjen midler under denne ordning. Disse vil da fordeles på årsverk og virksomhetene ovenfor.

For begge ordninger ovenfor anser Hvaler kommune at ordningen dekker perioden 2020 og januar, februar og mars 2021. Eventuelle nye midler til Hvaler kommune av de 750 mill. nevnt ovenfor vil gjelde fra 1. april 2021 og fremover.

For begge ordninger gjelder at kompensasjonsmidlene er til virksomheter som har næring som sitt virke. Lag, foreninger og andre faller derfor utenfor kompensasjonsordningen, selv om de måtte ha innslag av næringsvirksomhet som billettinntekter, leieinntekter og lignende i driften.

Rådmannen anbefaler følgende retningslinjer:

1. Det utarbeides retningslinjer som sendes i brev til alle virksomheter under pkt. 1 ovenfor via www.altinn.no. Vedlagt retningslinjene følger skjema til utfylling gjeldende informasjon og

dokumentasjon fra virksomheten som årsverk, bagatellmessig støtte osv. Det legges opp til innsending av skjema gjennom www.regionalforvaltning.no slik at innsendt skjema fra virksomhetene representerer en utbetalingsanmodning for kommunen når midlene er klar til fordeling og utbetaling.

2. Det utarbeides informasjon om at virksomheter som faller utenom ordningens kriterier på bransjer og ansatte kan søke om en skjønnsmessig behandling på bakgrunn av dokumentert omsetningstap. Det gis informasjon om ordningens søknadsmulighet gjennom kommunens hjemmeside og sosiale medier, eventuelt med annonse i media.

Rådmannens forslag til vedtak

Kommunestyret vedtar følgende kriterier og retningslinjer for kommunale kompensasjonsmidler på til sammen kr. 980.377:

1. Utvalgte bransjer med ansatte:

Kr. 750.000 utbetales til virksomheter med ansatte innenfor utvalgte bransjer som beskrevet i saken. Virksomhetene tilskrives av kommunen med informasjon om retningslinjer for utbetaling og rapportering av tilskudd. Tilskudd til den enkelte virksomhet fremkommer gjennom beløpet kr. 750.000 dividert på antall innrapporterte årsverk, dette gir tilskudd pr. årsverk som multipliseres med antall årsverk for den enkelte virksomhet.

Det utarbeides retningslinjer som sendes i brev til alle virksomheter under pkt. 1 ovenfor via www.altinn.no. Vedlagt retningslinjene følger skjema til utfylling gjeldende nødvendig informasjon og dokumentasjon fra virksomheten. Det legges opp til innsending av skjema gjennom www.regionalforvaltning.no slik at innsendt skjema fra virksomhetene representerer en utbetalingsanmodning for kommunen når midlene er klar til fordeling og utbetaling.

2. Skjønnshandling:

Kr. 230.377 utbetales til virksomheter som faller utenfor pkt. 1. Dette vil i særlig grad gjelde enkelpersonforetak uten ansatte, innenfor eller utenfor de utvalgte bransjer. Virksomhetene sender søknad med enkel begrunnelse og dokumentasjon på minimum 20 % omsetningstap gjennom regnskapsrapport 2020 mot 2019. Rådmann utarbeider på bakgrunn av innkomne søknader en beregningsmodell som i størst mulig grad blir rettfærdig sett i forhold til utbetalingene til virksomheter med ansatte i de utvalgte bransjer ovenfor. Dette kan medføre at det står igjen midler under denne ordning. Disse vil da fordeles på årsverk og virksomhetene ovenfor.

Det utarbeides informasjon om at virksomheter som faller utenom ordningens kriterier på bransjer og ansatte kan søke om en skjønnsmessig behandling på bakgrunn av dokumentert omsetningstap. Det gis informasjon om ordningens søknadsmulighet gjennom kommunens hjemmeside og sosiale medier, eventuelt med annonse i media.

Brev og informasjon jfr. ovenfor gjennomføres uke 14 med kort svarfrist slik at utbetalinger kan starte opp 15/16.

Hvaler kommune, 18.03.2021

Geir Kvisten
konstituert rådmann

